

รูปแบบการจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
วัดพรหมโลก ตำบลพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

The development of ethics integration model based on Buddhism's
virtues:Phromlok temple inPhromlok sub-district, Phromkhiri district, Nakhon
Si Thammarat Province

พระมหาเทพรัตน์ อริยวิโส* และลัญจกร นิลกาญจน์**

Pramahatheprat Ariyavamso Reangsri and Lunjakon Nillakan

บทคัดย่อ

รูปแบบการจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วัดพรหมโลก ตำบลพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราชมีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัว ชุมชน 2) เพื่อศึกษาการเพิ่มทักษะ เทคนิควิธีในการบริการวิชาการทางสังคม คุณธรรมจริยธรรมแก่สังคมของนิสิต 3) เพื่อศึกษาการสร้างเสริมศักยภาพความเป็นนักพัฒนาสังคมของนิสิต

การศึกษาความพึงพอใจ ความต้องการต่อกิจกรรมที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดขึ้น ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช โดยนิสิตหลักสูตรการพัฒนาสังคม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การใส่ข้าวโบลด์ กิจกรรมศึกษาการมีส่วนร่วม เรียนรู้การดูแลรักษาผู้ถูกกัก กิจกรรมการเรียนรู้การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพร และการพัฒนาวัด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Opened – Chain)

ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจโดยภาพรวมในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัว ชุมชน ที่จัดขึ้น สรุปได้ดังนี้ 1.กิจกรรมศึกษาเรียนรู้การใส่ข้าวโบลด์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2. กิจกรรมศึกษาการมีส่วนร่วม เรียนรู้การดูแลรักษาผู้ถูกกัก พบว่า มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การดูแลรักษาผู้ถูกกักอยู่ในระดับมากที่สุด 3. กิจกรรมศึกษาการเรียนรู้การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์และกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพร การพัฒนาวัด พบว่า ความพึงพอใจต่อกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์อยู่ในระดับมากที่สุด สรุปความพึงพอใจโดยรวมต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

* อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

** ดร. นักวิชาการศึกษา ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลนครศรีธรรมราช, อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

การเพิ่มทักษะ เทคนิควิธีในการบริการวิชาการทางสังคม คุณธรรมจริยธรรมแก่สังคมของนิสิต และการสร้างเสริมศักยภาพความเป็นนักพัฒนาสังคมของนิสิต พบว่า นิสิตทุกคนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อนุรักษ์ สืบทอดประเพณีประจำท้องถิ่นควบคู่กับศาสนา

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

Abstract

The integration model for ethics development based on Buddhism's virtues used at Phromlok temple in Phromlok sub-district, Phromkhiri district, in Nakhon Si Thammarat province had the research objectives as followed: 1) To investigate ethics model based on Buddhism's virtues within families and community 2) To foster ethical skills in public services in University's students 3) To enhance social working skills for University's students.

The satisfaction assessment designed to measure students' perception of University's based events, created by students from social development program of Mahachulalongkornrajavidyalaya University's Graduate School at Nakhon Si Thammarat campus. The activities consisted of local tradition "Kaow-bod," first-aid training for snake bites, how to cultivate hydroponic vegetable, and how to cultivate herbs. The measurement utilized a rating scale and opened-chain questionnaires.

The results revealed the satisfactory level of participants in the ethic's model as followed: 1) "Kaow-bod" tradition was ranked as very high satisfactory 2) first-aid training for snake bites was ranked as very high satisfactory 3) cultivation of hydroponic vegetable also ranked as very high satisfactory with average at 4.27.

The techniques utilized in public service with integration of Buddhism's virtues and concept of morality as well as enhancement of social working skills of the students had attributed to the students fully cooperated and participated in continuation of local traditions and religion.

Keywords: development of ethics integration model based on Buddhism's virtues

บทนำ

ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของนิสิตให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งศาสตร์ต่างๆ และในหลักสูตรดังกล่าวได้มีการจัดให้นิสิตทุกรูป/คน ได้มีการพัฒนาตนเองโดยการเรียนรู้ปฏิบัติภาคสนาม การดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันมีความเร่งรีบแข่งขันสูงทำให้ละเลยคุณธรรมจริยธรรม คนในครอบครัวแต่ละคนมีภารกิจต่างๆ ของตนเอง

การจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างคนดีให้กับสังคม นิสิตและพระนิสิตสาขา การพัฒนาสังคม ที่เรียนรู้ทฤษฎีการพัฒนาสังคม จะมีโอกาสนำแนวคิดเชิงทฤษฎี มาวางแผนและนำไปปฏิบัติภาคสนามให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ตามพันธกิจสี่ประการคือ การเรียนตามหลักสูตร การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ไปพร้อมกัน จึงมีโครงการปฏิบัติการบูรณาการพันธกิจการพัฒนาสังคมขึ้น

ดังนั้น จึงนำที่จะศึกษาความพึงพอใจ ความไม่พึงพอใจ ความต้องการต่อกิจกรรมที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดขึ้นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ของนิสิตหลักสูตรการพัฒนาสังคม ว่ามีลักษณะความคิดเห็นต่อกิจกรรมอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัย เชิงปริมาณ การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจ ความไม่พึงพอใจ ความต้องการต่อกิจกรรมที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช และคณะนิสิตหลักสูตรการพัฒนาสังคมจัดขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราชหลักสูตรการพัฒนาสังคม และผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 77 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามสร้างขึ้นจากการวิจัยแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการค้นคว้าอิสระ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ เพื่อสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจในกิจกรรมที่จัดขึ้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท มีระดับการมีส่วนร่วมให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากสุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยสุด

ส่วนที่ 3 ความต้องการในกิจกรรมที่จัดขึ้น ในโอกาสต่อไป ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

ส่วนที่ 4 ความต้องการในกิจกรรมที่จัดขึ้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับความคิดเห็นในจัดกิจกรรมที่ทางศูนย์บัณฑิตวิทยาลัยจัดขึ้น

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะแบบสอบถามเป็นการตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช และผู้เข้ากิจกรรม จำนวน 77 รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองและชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบลักษณะของแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามตลอดระยะเวลาการทำงาน ผู้ศึกษาได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามภาคสนาม ในเขตพื้นที่วัดพรหมโลก ตำบลพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัด

นครศรีธรรมราช และเขตพื้นที่ ส.อมรินทร์ ฟาร์ม หมู่ที่ 2 ตำบลพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.1 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนน้ำหนักทั้งหมดดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	1 คะแนน

4.2 นำคะแนนเฉลี่ยรายข้อและรายด้านเทียบกับเกณฑ์

4.3 การจัดอันดับจัดตามค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย

4.4 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) เสนอข้อมูลเป็นตาราง วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ

ความพึงพอใจ ความไม่พึงพอใจ ความต้องการต่อกิจกรรมที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดขึ้นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช ของนิสิตหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) จำแนกตาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นมี 2 ชุด คือ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ครู	6	10.5
พระ	6	10.5
ผู้ร่วมกิจกรรม	42	73.7
ผู้สังเกตการณ์ อื่นๆ	3	5.3
รวม	57	100

- แบบสอบถามชุดที่ 1 มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 20 คน เป็นเพศชาย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85 และเป็นเพศหญิง จำนวน 3 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 15

- แบบสอบถามชุดที่ 2 มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 57 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ร่วมกิจกรรม จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 73.7 รองลงมา ครู และพระ มีจำนวน 6 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ส่วนน้อยที่สุด เป็นผู้สังเกตการณ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

2. ความพึงพอใจโดยภาพรวมในกิจกรรมที่จัดขึ้น

กิจกรรม	N = 57		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
กิจกรรมศึกษาเรียนรู้การใส่ข้าวโบท			
1. บทบาทการดำเนินกิจกรรมของนิสิต มจร	4.47	0.54	มากที่สุด
2. นิสิตถ่ายทอดเนื้อหาที่มีความเข้าใจ น่าสนใจ	4.47	0.63	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้ แนวทางการเรียนรู้จากนิสิต	4.30	0.71	มากที่สุด
4. บรรยายภาคการจัดการเรียนรู้ของนิสิต	4.49	0.78	มากที่สุด
5. ระยะเวลา	4.33	0.64	มากที่สุด
กิจกรรมศึกษาเรียนรู้การดูแลรักษาผู้ถูกกัก			
1. ความสนใจและพยายามเรียนรู้ของนิสิต	4.63	0.56	มากที่สุด
2. บรรยายภาคการเรียนรู้ในเนื้อหาของนิสิต	4.60	0.60	มากที่สุด
3. การเรียนรู้ประสบการณ์จากการดูแลผู้ป่วย	4.49	0.69	มากที่สุด
4. การเรียนรู้ประสบการณ์จากการปลูกพืชสมุนไพร	4.56	0.66	มากที่สุด
5. การมีส่วนร่วมของนิสิตต่อกิจกรรมการดูแลผู้ถูกกัก	4.56	0.68	มากที่สุด
6. ระยะเวลา	4.58	0.68	มากที่สุด

กิจกรรมการปลูกพืชสมุนไพร การพัฒนาวัด			
1. บรรยากาศการทำงาน	4.72	0.53	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วม ความร่วมมือในหมู่คณะ	4.61	0.62	มากที่สุด
3. ผลงานเชิงปริมาณ และคุณภาพ	4.42	0.68	มากที่สุด
4. ความน่าสนใจและประโยชน์ที่เกิดขึ้น	4.54	0.68	มากที่สุด
5. ระยะเวลา	4.49	0.85	มากที่สุด
รวม	4.52	0.66	มากที่สุด

พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ผู้วิจัยได้ศึกษาพิจารณาแยกเป็นรายกิจกรรมสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 กิจกรรมศึกษาเรียนรู้การใส่ข้าวโบลด์

- แบบสอบถามชุดที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจต่อกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การใส่ข้าวโบลด์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 มีความพึงพอใจเรื่องการต้อนรับและการเข้าร่วมกิจกรรมอันดับหนึ่ง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่า 4.75 และ มีความพึงพอใจเรื่องระยะเวลา เป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70

- แบบสอบถามชุดที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การใส่ข้าวโบลด์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 มีความพึงพอใจเรื่องบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ อันดับหนึ่ง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และ มีความพึงพอใจเรื่องระยะเวลา เป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

2.2 กิจกรรมศึกษาการมีส่วนร่วม เรียนรู้การดูแลรักษาผู้ถูกกัก

- แบบสอบถามชุดที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจต่อกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การดูแลรักษาผู้ถูกกักโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 มีความพึงพอใจเรื่องการทำนายความสะดวก

ของเจ้าหน้าที่อันดับหนึ่ง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่า 4.55 และ มีความพึงพอใจเรื่องระยะเวลา เป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80

- แบบสอบถามชุดที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การดูแลรักษาผู้ถูกกักโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 มีความพึงพอใจเรื่องความสนใจและพยายามเรียนรู้ของนิสิตอันดับหนึ่ง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่า 4.63 และ มีความพึงพอใจเรื่องการเรียนรู้ประสบการณ์จากการดูแลผู้ป่วย เป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

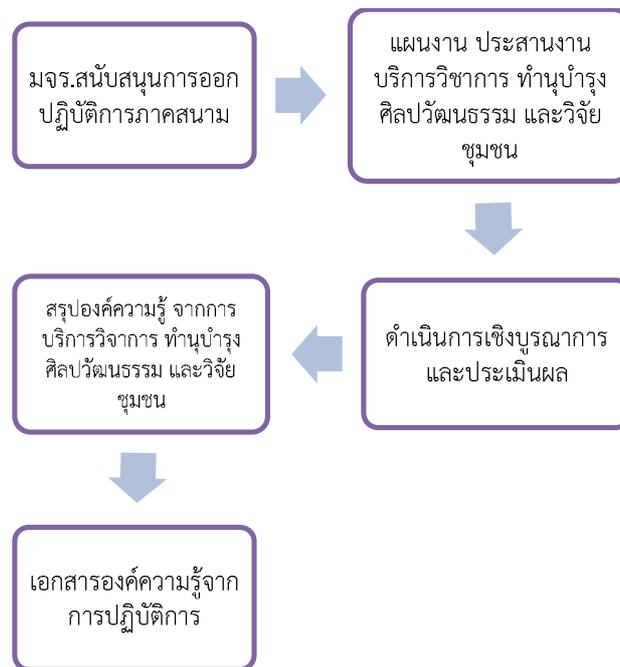
2.3 กิจกรรมศึกษาการเรียนรู้อาการปลูกผักไฮโดรโปนิคส์และกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพร การพัฒนาวัด

- แบบสอบถามชุดที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจต่อกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 มีความพึงพอใจเรื่องเนื้อหาที่มีความเข้าใจสถานที่ศึกษาเรียนรู้ และความน่าสนใจและประโยชน์ที่เกิดขึ้นอันดับหนึ่ง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่า 4.55 และ มีความพึงพอใจเรื่องระยะเวลา เป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80

- แบบสอบถามชุดที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อกิจกรรมศึกษาเรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพร การพัฒนาวัด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.56 มีความพึงพอใจเรื่องบรรยากาศการทำงานอันดับหนึ่ง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 และ มีความพึงพอใจเรื่องผลงานเชิงปริมาณ และคุณภาพ เป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42

สรุปผลการวิจัย

แสดง รูปแบบ การจัดการกิจกรรมบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

กิจกรรมการบูรณาการของมหาวิทยาลัยจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในสามส่วนหลัก คือ จากความต้องการและความพร้อมของ นิสิตที่จะทำกิจกรรมภาคสนาม การสนับสนุนแนวคิดและศักยภาพของอาจารย์ผู้สอนและกรรมการหลักสูตร เพื่อให้เกิดพลัง และทีมงานให้เกิดขึ้นในตัวนิสิต และการสนับสนุนเชิงระบบจากผู้บริหารวิทยาเขต ด้านการประสานงานอย่างเป็นทางการ (หนังสือราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และการสนับสนุนงบประมาณ ยานพาหนะ เป็นต้น) ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการจนโครงการแล้วเสร็จ

รูปแบบการจัดกิจกรรมบูรณาการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมวัดพรหมโลก ตำบลพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช จากผลการวิจัยและการถอดบทเรียนหลังกิจกรรมด้วยเทคนิค AAR ได้ข้อสรุปดังนี้

รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมคุณธรรมในครอบครัว ชุมชน จากการถอดบทเรียนพบว่า คุณธรรม จริยธรรมในครอบครัวและชุมชนนั้น ต้องอาศัยพลังขับเคลื่อนทางสังคมที่ต่อเนื่องจริงจัง โดยพระที่ประชาชนในพื้นที่ศรัทธา เป็นผู้นำขับเคลื่อนกิจกรรมประเพณีเป็นปัจจัยหลัก นวัตกรรมกลุ่มญาติโยม มาร่วมกันทำกิจกรรมประเพณีโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง และการเข้าร่วมกิจกรรมพยายามจูงใจให้คนในครอบครัวทุกเพศ วัย มาทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดพลังศรัทธา พลังสามัคคีในครอบครัวและในชุมชน

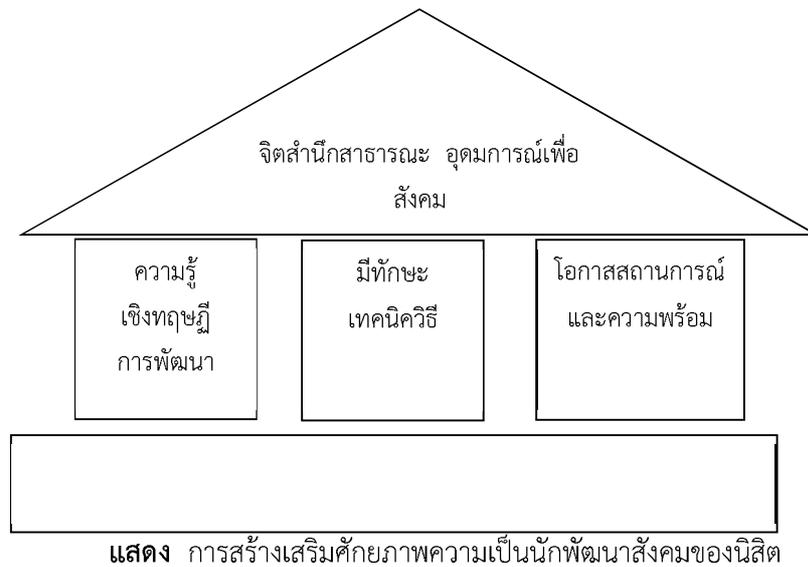
แสดง รูปแบบการการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม

กิจกรรมประเพณีในวัด เน้นการนำเอาความเชื่อมาประยุกต์ เน้นการย้ำให้เกิดความเข้าใจเชิงเหตุผลกับบุคคลที่มาร่วมกิจกรรม ความเชื่อความศรัทธาเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มคนในครอบครัวและกลุ่มครอบครัวเป็นชุมชน ร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมกันในวัด สร้างพลังขับเคลื่อนเกิดความสามัคคี เกิดความอบอุ่น เกิดจิตสำนึกสาธารณะ ความรู้สึกอับบุญ มีการสร้างความยั่งยืนด้านพลังศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีจิตพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมในหมู่สมาชิกครอบครัวและเพื่อนบ้านในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

การเพิ่มทักษะ เทคนิควิธีในการบริการวิชาการทางสังคม คุณธรรมจริยธรรมแก่สังคมของนิสิต ทักษะการทำงาน เกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ถอดบทเรียนจากประสบการณ์ตรง มาคิด

วิเคราะห์พัฒนารูปแบบ และนำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้จริงในการดำเนินชีวิตประจำวัน การสร้างแรงจูงใจด้านจิตสาธารณะ การบริการชุมชน ทำให้เกิดทักษะ และค้นพบเทคนิควิธีในการบริการวิชาการทางสังคมของนิสิต และการใช้เป็นแนวทางในการถ่ายทอดสู่นิสิตรุ่นต่อไป

การสร้างเสริมศักยภาพความเป็นนักพัฒนาสังคมของนิสิต พบว่า ศักยภาพความเป็นนักพัฒนา เกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลักที่สำคัญ คือ จิตสำนึก อุดมการณ์การพัฒนาจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจของนิสิตก่อน จากนั้นจึงใส่ความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะและเทคนิควิธีการพัฒนา และการสร้างโอกาส ความพร้อมในการสนับสนุน

ศักยภาพความเป็นนักพัฒนา เป็นปัจจัยตั้งต้นที่สำคัญต่อการผลิตบัณฑิตสาขาการพัฒนาสังคมอย่างมาก โดยเฉพาะการสร้างจิตสำนึกสาธารณะและอุดมการณ์นักพัฒนา เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากๆ ต้องใช้เทคนิควิธี การทุ่มเทของคณะกรรมการหลักสูตรและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการหลักสูตรมาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่มีจุดเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลักจะช่วยให้งิจกรรมมีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้ เมื่อจิตสำนึกเกิด การจัดการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ก็จะสะดวกขึ้น

การจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นการเปิดโอกาสทองให้นักศึกษาออกปฏิบัติการเรียนรู้ ตรวจสอบตนเองและพัฒนาตนเองได้อย่างมาก ทั้งเป็นการเรียนรู้ที่สร้างนักวิชาการ นักปฏิบัติและสร้างคนดีมีคุณธรรม จริยธรรมให้กับสมาชิกในชุมชนด้วย

อภิปรายผล

กิจกรรมบูรณาการ ภาคสนามเป็นสิ่งท้าทายศักยภาพของนิสิต ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการประสานความร่วมมือ การวางแผน และศักยภาพที่มีในตัวของนิสิต ทำให้นิสิตกระตือรือร้น ทุ่มเทเตรียมความพร้อม และเรียนรู้หลักการ แนวทางเชิงวิชาการและเชิงการประยุกต์อย่างเต็มที่ ประกอบกับสภาพตามความพระ และนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ ทำให้เป็นปัจจัยหลักในการสร้างศรัทธา ความร่วมมือจากผู้ศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้มาก

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นบทบาทหลักของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยซึ่งพระนิสิต และนิสิตฆราวาส มีจุดเด่นด้านการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติหากมีโอกาสออกภาคสนาม นำแนวทางไปเผยแพร่โดยผ่านกิจกรรมร่วมกับชุมชน ทำให้เกิดทักษะ เทคนิควิธีในการจัดการกิจกรรมชุมชน และค้นพบองค์ความรู้ใหม่ๆ จากการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์เชิงวิชาการและสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาความพึงพอใจ ความต้องการต่อกิจกรรมที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดขึ้น ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ของนิสิตหลักสูตรการ พัฒนาสังคม” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การ จัดกิจกรรมของศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย
2. ควรศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการเพิ่ม ทักษะ เทคนิควิธีในการบริการวิชาการทางสังคม คุณธรรมจริยธรรมแก่สังคมของนิสิต

3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริม ศักยภาพความเป็นนักพัฒนาสังคมของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยา เขตนครศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยควรมีแผนกิจกรรมบูรณา การ เพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมทุกปี
2. มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณ และการอำนวยความสะดวก ต่อกิจกรรมบูรณาการ ให้กับนิสิตอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน
3. ควรศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการเพิ่ม ทักษะ เทคนิควิธีในการบริการวิชาการแก่นิสิต

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2549). **นวัตกรรมแก่นใจ เล่มที่ 1 : การจัดการความรู้สำหรับนักพัฒนา**. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- ปัญญา เลิศไกร. (2552). **นวัตกรรมการปลูกปาล์มน้ำมัน ลุ่มน้ำปากพนัง**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิต บัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ปรีชา สามัคคี และปัญญา เลิศไกร. (2557, มกราคม – มิถุนายน). การสังเกต 360 องศาเพื่อการวิจัยและ พัฒนา. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์**, 6(1), 58-66.
- พนมพร ชันธวิไชย. (2534). **การศึกษากระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการปลูกยางพาราของ เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ลัญจกร นิลกาญจน์. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้. **วารสารนาคบุตร ปริทรรศน์**, 6 (20), 90-98
- อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2548). **การศึกษาชุมชนเชิงพหุลักษณะ:บทเรียนจากวิจัยภาคสนาม** กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้สู่ชุมชนเป็นสุข (สรส.) .
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2544). **วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย.

- Briggs, A.R.J.; Coleman, M. and Morrison, M. (2012). **Research methods in educational, leadership and management**. California: SAGE publication Inc.
- Best, John W. and Kahn V. (2006). **Research in education** University of Illinois at Chicago.
- Finberg. H.P.R., (ed). (1962). **Approaches to history, A symposium**. Toronto: University of Toronto Press.
- Glser, B.G. (1978). **Advances in the methodology of grounded theory theoretical sensitivity**. San Francisco: University of California
- Kolb, D.K. (1984). **Experiential learning : Experience as the source of learning and development**. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Louwered, J.J. (1988). **Analyzing decision making**. California: Sage Publications Inc.
- Robbins, S.P. (1986). **Organization behavior : Concept, controversies and application**. New Jersey: Practice Hall.
- Roger, E. M. (1983). **Diffusion of innovation**. New York: Free Press.